

Hudhud 1 & 2

(Stories)

Summer Institute of Linguistics
Publisher
1996

Published in cooperation with
the Commission on Philippine Languages and
the Department of Education, Culture and Sports.

Additional copies of this publication
are available from:
Book Depository
P.O.Box 2270 CPO
1099 Manila

This book or any part thereof may be copied or
adapted and reproduced for use by any entity of the
Department of Education, Culture and Sports without
permission from the Summer Institute of Linguistics.
If there are organizations or agencies who would like
to copy or adapt this book, we request that
permission first be obtained by writing:

Summer Institute of Linguistics
P.O.Box 2270 CPO
1099 Manila

We wish to express appreciation to the Swedish
International Development Authority (SIDA) and the
HF/FB Mission of Sweden for their assistance in the
production of this publication.

Storybooks 1 & 2 combined
in Mayoyao Ifugao
2nd edition

90.8-796-4C 54.120P-966041N
ISBN 971-18-0291-0
Printed in the Philippines

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
DEPARTMENT OF EDUCATION; CULTURE
AND SPORTS

Meralco Avenue, Pasig, Metro Manila

OFFICE OF THE SECRETARY

Paunang Salita

Ang mga isla, kagubatan at mga kabundukan ng ating bansa ay tahanan ng iba't-ibang pamayanang kultural na ang bawat isa ay may sariling wika at kaugalian. Ang ating kultura ay mahalagang piraso ng magandang mosaik at iyan ang bansang Pilipinas.

Ang ating bansa ay mayroong utang na loob sa pamayanang kultural. Maraming panahon na ang nagdaan na ang kaugalian, wika at magandang layunin ay nakatulong sa ikauunlad ng ating makabansang pagkamamamayan.

Maipagmamalaki natin ang ating pamanang Filipino habang nagkakaroon tayo ng malawak na pang-unawa sa mga kulturang ito.

Sa mga kadahilanang ito, kinakailangang mapangalagaan ang mga wika at kinaugaliang pamayanang kultural ng Pilipino. Ang aklat na ito, na nasa wika ng pamayanang kultural ay may layuning tumulong sa pangangalaga nito. Ito ay ginawa para mapaghusay ang kakayahan sa pagbasa at pag-unawa, at para palawakin pa ang kaalaman sa pamamagitan ng pagbasa sa sariling wika. Ang paraang ito ng pag-aaral sa pamamagitan ng paggamit ng unang wika ay makapagpapaangat sa sariling wika at ang pagbabasa nito ay isang kapaki-pakinabang na karanasan.

Dahil dito, labis ang pasasalamat ng sambayanang Pilipino sa Summer Institute of Linguistics (SIL) dahil sa kanilang pagsusumigasig na mapanatili at mapalaganap ang kulturang Pilipino sa pamamagitan ng babasahing ito.

Ikinararangal, kung gayon, ng Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Sports na ipakilala ang aklat na ito, ang pinakabagong edisyon, para mapaunlad ang karunungang bumasa't sumulat sa pamayanang kultural. Sa pagtulong sa mga komunidad na ito, ang kabutihan ng buong bansa ay natutuhangan.

RICARDO T. GLORIA

Kalihim

Preface

This is a second edition, under one cover, of the first and second Mayoyao storybooks.

Many people have helped with the preparation of these stories. Special thanks goes to Pastora Carmen Sabelo and Mrs. Pilar Banayan for their assistance with the first four stories, to the people of Chumang who recorded the remaining six stories and the people of Poblacion who assisted in the transcription and editing of the text.

Mr. William Gopeng kindly produced the illustrations.

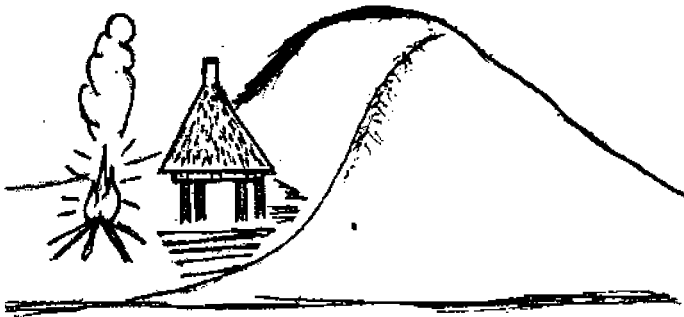
Contents

	Page
1. Pfu ^h khan ay Pangorchihon	1
2. Akhinnaja ay Aligkhujon	7
3. Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at	21
4. Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag	31
5. Entalaw ay Hakhumpfay	39
6. Pfatpfaton	50
7. Aligkhujon ay Pfu ^h khan	57
8. Pattukhangnga	71
9. Injalawwijon ay Impfukakawwijon	82
10. Aligkhujon ay Engkhechah	91

Pfukhan ay Pangorchihon

Anu cha Pfukhan ay Pangorchihon. Hempfalay cha Pangorchihon ay Pfukhan ja gwa han oh-ohha an empfalay cha an hi Pangodjagwon an lala-e. Ja immilog hi Pangodjagwon ja inalin Pangorchihon hi, "Ma-a ta i ta omapar, Pangodjagwon." Ja inalin Pangodjagwon hi, "Aa, umuy ta ta i ta omapar." Ja empacheh cha ja i cha emmapar ja teneynan cha hi Pfukhan.

Emmo-ohha ken hi Pfukhan ja gwa anu an nadhom, ja ma-id anu e-apoy na. Ja nungwingngigwingngi ti behellong.

Nungwingngigwingngi ja gwa han apoy hichi pfuludna an achawwi. Ja empacheh Pfukhan ja i na khun hingiton ja tinnig na hichuy achaan chi apoy.

Unagkhu immuy ja un hi Emmamata'-on hichin khun mun-apoy an otong chi apoy na. Immuy ja enggwangar na ja enggwangar khuh Emmamata'-on. Ja inalin Emmamata'-on hi, "Ngachan ni epfokham, hiton takhu?" Ja nunchiyyat na chin mata na an o-otongangan. Temma-ot hi Pfukhan ja impfugnud na. Unagkhu na-antang ja numpfangpfangngad ja inali na hi, "Ijalim adni', Emmamata'-on, hay e-apoy u ti nan ma-id oh-ohhah apoy ja tan achiya' munhaang." Inalin Emmamata'-on hi, "Aa, hot chugwagwaom ay ni pantaw." Pfimmangon anu ja inchat na chin ek-ekeng na an khun mumpfala. Inali na hi, "Tayya, muti epfangngad mu hitay ek-ekeng u ti hijay nepa-agwan tay apoy." Allon Pfukhan hi, "Aa, epfangngad u." Ja allon Emmamata'-on hi, "Epfangngad mu hi magwiit." Ja inalin Pfukhan hi, "Aa".

Unagkhu nagwiit ja ma-id epfangngad na ti nagpfu. Khimpfu na ti unagkhu nun-apoy ja intongo na hichin ek-ekeng ja nalichuwana ja agkhuy na inaan. Ja immuy hi Pfukhan ay Emmamata'-on ja allon Emmamata'-on hi, "Chah chin ek-ekeng u?" Inalin Pfukhan hi, "Khenong adni' ta uja' hingiton ti nan nagpfu." Inalin Emmamata'-on hi, "Ikhad a ken un mu uy khimpfu hini ek-ekeng u. Parkham mangkay. Parkham hini ek-ekeng u un mu uy khimpfu." Ja allon Pfukhan hi, "Ngay ngachah ay chita chi pamallog u ay nuy ek-ekeng mu?" Inalin Emmamata'-on hi, "Aa, muti ngay e-ek-ekeng u hotti epfangngad mu." Ja inalin Pfukhan hi, "Khenong ken ta ija' maningit." Ja empacheh Pfukhan ja inalin Emmamata'-on hi, "Epfangngad mu hi magwiit." Ja inalin Phukhan hi, "Aa."

Nagwi'gwiit ja numpfangngad ja inali na hi, "Mu ma-id ay chita angnge epfangngad u ti nagpfu." Ja inalin Emmamata'-on hi, "Hot ichugwagwam hini ngamoy mu." Ja inchugwagwa na anu hichin ngamoy na ja penotnan Emmamata'-on hichin ikhid Pfukhan. Ja numpfalidon Emmamata'-on hi apoy.

Unagkhu nagwiit ja immali khuh Pfukhan ja inalin Emmamata'-on hi, "Chaad mah chin ek-ekeng u?" Inalin khuh Pfukhan hi, "Mu ma-id ay chita hotti ngay mah ato?" Inalin Emmamata'-on hi, "Hotti ichugwagwam khuh hini ohan ngamoy mu." Inchugwagwa na anu khuh chin agwana ja penotnana ja ma-id ken ngamoy Pfukhan. Numpfanggad hi pfalay cha ja numpekheng.

Ja gwa an magwa-ah ja inali na chin agwitan hi, "Umuy a adni' ta im pfokhaan cha Pangorchihon ay Pangodjagwon ti tan matoja'." Ja allon chin agwitan hi, "Aa." Tenomnong chin agwitan ja immuy hichi ad Er-eleng ja numpatto' hichin hakogwagwit chin agwajan ja allonay, "Kokkokokooook, gway chah immali heto ay cha Pangorchihon ay Pangodjagwon?" Ja allon chin takhu an gwa ay chuy pfalay an negpong ay chuy agwajan hi, "Anagkha ta umali a hina hiton agwitan?" "Gwacha chah hi Pangorchihon ja hi Pangodjagwon heto?" Ja inali chay, "Ma-id hotti tomajap a ta umuy a hichi pangngerna an pfuludna."

Ja temmajap chin agwitan ja immuy ja allonay,
“Kokkokokook, chah cha Pangorchihon ay
Pangodjagwon heto?” Ja inali cha hi, “Ma-id cha an
gwacha cha ad Allagwitan.”

Ja tenomnong khuh chin agwitan ja numpatto'
chin hakogwagwit chi agwajan ja nunkokkokook
anu ja inali na hi, “Gwacha chah heto cha
Pangorchihon ay Pangodjagwon?” “Aa, gwahto
cha.” Ja nachad anu ay chuy pfoppong ja allon cha
Pangorchihon ay Pangodjagwon hi, “Ngachan ni
epfokham, hiton agwitan?” Inali na hi, “Umaa aju
adni' ti nan matoy hi Pfukhan an hahadchon cha'ju
hichi pfalay ta-o.” Inali cha hi, “Ti khenong ay
chita angnge ti tan un mi khun tapan hitay orha
hotti ipangulum ta umuy ah pfalay ta-o ta allom hi

hahadchom hi magwiit hi mapujaw hot tuwoy cha,
ta ijali mi hitay chotag.”

Ja empacheh khu chin agwitan an tenomnong ja
immuy ja numpatto' chin haggaw ja allona hi,
“Kokkokokoook, ja allon cha hi umali cha hi
magwiit hi mapujaw hotti hahadchom.”

Ja nun-ingwiit anu ja immangot cha Pangorchihon
ay Pangodjagwon hi pfalay cha ja inali cha hi,
“Chaad a mah Pfukhan?” Ja inali na hi, “Naah?” Ja
allon cha hi, “Chah hini ngamoy mu?” Ja
impatikhaw nah chin ngamoy na an napotoolan.
“Tayya atag an ma-id.” Unagkhu na-amtang ja
inali na, “Niya atag an immali aju. Hotti tayya
mangkay an matoja’.” Ja amat hichi ja natoy anu
hi Pfukhan ti hi Pangorchihon ja hi Pangodjagwon
chi hehennod na. Ja angkhay.

Akhinnaja ay Aligkhujon

Anu hi Aligkhujon. Gwacha han ohan arkhaw ja nenomnom na an podhona an marhin. Hotti enala na chin pfangaw na ja chin hongot na ja empacheh na. Narpu hichi pputajan omarkhaw ja enedchong na an umuy hichi alimhan omarkhaw. Ja hini nenomnom na ja hini mahhun an chakngana an pfallahang ja hija chi ahagwaona.

Unagkhu gwa hichi tongan chi acha ja gwacha han chengngor na an khun muntalanu an agwitan. Ja allonah, "Umuja' adchiya ay chuy. Nu khuh ni' han pfalay." Ja empacheh na an umuy ja chinakngana hichi pfalay ja tinnig na han pfupfai an marjaw chi nunchimmang ja khun mun-apfor. Ja empatang Aligkhujon chin pfangaw na ja inali na chi, "Uminuma' akkay hay chanum ju." Ja inalin chin pfupfai an hi Akhinnajah, "Ti aa kaykhu." Emponag na chin khuna ablou ja henongkhop hichi pfalay ja enala na chin ongot ja enehgwo' na

pon-otanan

chin pon-otanan. Engkhahad na ja inali na hi,
"Tayya, hitay chanum ta uminum a. Ngay ngachan
mu?" Inali na hi, "Ha-in hi Aligkhujon an narpu
hichi pfutajan omarkhaw."

Ja imminum hi Aligkhujon ja inumpfun ja inali na
hi, "Tan una' immali an i maningit hi ija'
ahagwaon, ja tan he-a ton nahhun an chinaknga'.
Hotti podhom chah ta mun-ahagwa ta?" Ja inalin
Akhinnaja hi "Ti aa kaykhu, muti khenong ta
umali cha ama ay ina ta munhahapit ta-o nu
podhon cha an mun-ahagwa ta."

Unot nahilip ja immali chin ammod Akhinnaja ja
ni'hapit hi Aligkhujon. Ja inali na hi, "Tan una'
immali ta ahagwao' hitay empfalay ju." Ja inalin
chin ammod Akhinnaja hi "Ti aa un mu podhon."
Ja allona hi, "Podho', hotti mun-ahagwa ami ja
epacheh mi hi magwiit ta ijuy uh pfalay mi ti gwa

an khun cha munbakhana hana tatakhu ta en-anamot u ayya hini hingito' an ahagwao', ja namalinpin ami ken." Ja inalin chin ammod Akhinnaja hi, "Ijuy mu, muti khenong ta magwi'gwiit ja un aju umuy." Ja inalin Aligkhujon hi "Ti aa."

Nun-ingwi'gwiit ja nangan cha chin nannanong. Ja khapo ta pfalahang ken hi Akhinnaja ja achi podhon Aligkhujon an chumalan ti maghitan. Hotti una empfangaw hija. Nunlopfong hi Akhinnaja hi maphod ja nun-uynu chin pfangaw, ja enpfangaw Aligkhujon. Ja inalin aman Akhinnajah, "Tayya, epfarno' u hitay pfunguhan ay tay partug ta, nu mungkeeng ayya hitay pfunguhan, ja ma-annila an un mu inhakhigwalat hitay empfalay u." Ja inalin Aligkhujon hi, "Aa." Amat hichi, ja empacheh cha an umuy.

Empacheh cha Aligkhujon ay Akhinnaja ja inlahiyen cha han ohan pfugtay. Ja na-ugwaw hi Aligkhujon ja gwa han chinakngana an ohan pfupfai an timmungaw ja inalin Aligkhujon hi, "Mi-inum ta akkay hay enerpoh ju." Ja allon chuy pfupfai hi, "Gwacha, muti napoh, hotti umuy a

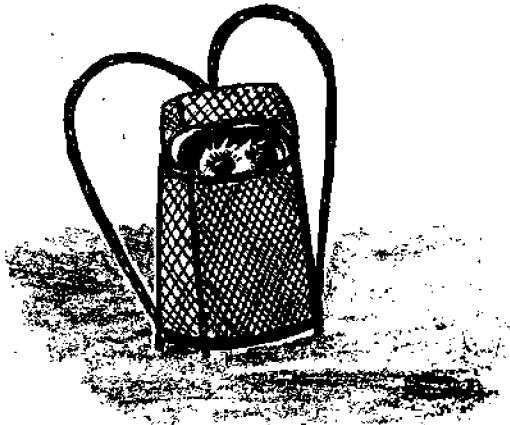
hichi ah-ahpfuna ta alam ja gway enerpoh hachi uchumna." Ja inali na hi, "Umuy ami." Ja inalin chin timmungaw hi "Aa."

Empacheh cha ja immuy cha khu ay chuy oha an pfuglay. Ja chinakngan cha han ohan pfupfai an khun mun-apfor ja khun munmoteer hichi mata na. Ja inalin Aligkhujon chi, "Mi-inum ta akkay hay enerpoh ju." Ja allona hi, "Aa, nu han enerpoh u an munlameh ti inchumallingan hini enerpoh u." Ja inpfuwat na hi Akhinnaja ken an pfinangaw na. Ja henongkhop gwot hi Emmamata'-on, ja i na impau' chin enerpoh na an pfupfud. Ja inali na hi, "Aligkhujon, mu hongkhop a mah ta uminum a." Henongkhop hi Aligkhujon ja khun umin-inum hichin enerpoh Emmamata'-on. Ja unot tinnig Emmamata'-on an napfutpfutong hi Aligkhujon, ja khuna allon hi, "Tayya pay. Uminum a, ti tan cho-or." Khuna pa-ipa-inumon hi Aligkhujon, ja ingkhana an napfutong.

Ja khimmahad hi Emmamata'-on ja impfughor na chin pfangaw Aligkhujon, ja tinnig na hi Akhinnaja hichi choharna. Ja impapfutay na hi Akhinnaja ja nunho-or na. Inaana chin lopfung na

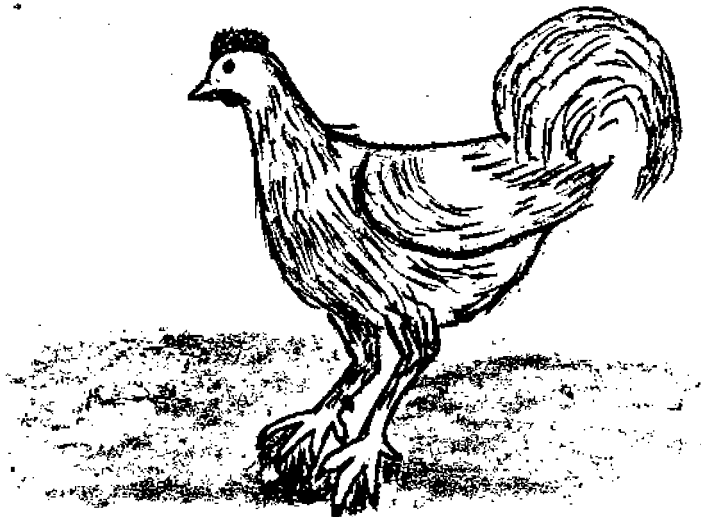
an napupukhit ja inaana chin lopfong Akhinnaja
an mapmaphod. Ja enlopfong Emmamata'-on chin
lopfong Akhinnaja, ja impilopfong na khuh chin
lopfong na ay Akhinnaja. Ja nun-uynu hi
Emmamata'-on chin pfangaw Aligkhujon.

Ja amat hichi, ja unagkhu najahjah hichin
pfinutong Aligkhujon, ja khimmahad, ja inali na
hi, "Anaad ay chita an chan naha'-ad." Ja inali na
hi, "Ekharkhalagkhar u an umuy ta achi ami
madhoman ay tay chalan." Empfangaw na hichin
pfangaw, ja inali na hi, "Anagkha hitay pfangaw ta
machamot?" Ja inalin Emmamata'-on an gwa hichi
choharna hi "Khangayna ti nan un mu intata'chug
hijaot un chimmamot hitay hena'pfatam, hotti i ta
gwot." Ja empacheh cha ja empfangaw na ken

hichin machamot an pfangaw ja empacheh na an umuy.

Ja mungkeengot hichin pfunguhan an emparno' chin ammod Akhinnaja chin partug. Ja inalin chin ammod Akhinnaja hi, "Angkhaynana an inhakhigwalat Alighhujon hi Akhinnaja!" Ja inali na chin agwitan hi, "Umuy a ta im hingiton hi Akhinnaja ti tan inhakhigwalat Alighhujon ti tan omod an mungkeeng hitay emparno' u an pfunguhan." Amat hichi, ja impipfoong na chin lanob ay chuy agwitan. Inali na hi, "Hijah tay chi ijuy mu, ja empelanob mu ay Akhinnaja hot matakhu."

Ja amat hichi, ja immuy chin agwitan, ja tenomnong. Ja immuy ay chuy pfuglay an negpongan chin pfalay Emmamata'-on. Ja tinnig na hi Akhinnaja an nehaha'mang chin hapang chi ajiw an entapar ken Emmamata'-on. Ja nun-opah chin agwitan ja enala na hi Akhinnaja ja lenanob na. Pinitlo na an lenanob hi Akhinnaja ja unagkhu lahna ja khun mumpfangngad chin hochohchan Akhinnaja. Ja empelanob na khuh chin agkhuy an lanob, ja pfimmangon hi Akhinnaja. Ja empelanob na pay chin uchumna an lanob, ja chimmalan mahpay hi Akhinnaja. Ja amat hiehi, ja inalin chin agwitan hi, "Mumpfangngad ta hichi pfalay cha amam ti tan i chi-a inhakhigwalat ay Aligkhujon." Allona hi, "Achi an mangunucha' ta ija' alaon hini hengheng u ja chin lopfong u ja una' mumpfangngad."

Ja amat hichi ja tenomnong khuh chin agwitan. Ja numpfangngad hi pfalay cha chin ammod Akhinnaja ta i na ken ipa-innila an nummahu hi Akhinnaja.

Ja amat hichi ja hi Akhinnaja ja empacheh na an mangunud ay chuy ene-engwan Aligkhujon an

ene-edchong na ay nuy pfutajan omarkhaw. Unot pfimmutay ay chuy oha an pfuludna, ja enamang na hi Aligkhujon an khun mangti-id chin machamot an enhape-eng na an hi Emmamata'-on. Ja inumpfun hi Akhinnaja ay chuy panpantoto' chuy pfuludna, ja inali na hi, "Hachona', hadhadchona' Aligkhujon, ti hi mangkay Emmamata'-on hinuy empfangaw mu an pfu-un hi Akhinnaja!" Nungwingi hi Aligkhujon ja inali na hi, "Nga chah chuy ahighikha an khun mangunud?" Ja inalin Emmamata'-on an gwa ay chuy pfangaw hi, "I ta gwot, ti tan hukhit an khangayna hichuy khun mun-u-uwai'. I ta ti tan hukhit!" Amat hichi, ja empacheh cha khu.

Ja nalahin cha khu ay chuy oha an pfuludna. Ja ne'hagwang khuh Akhinnaja ay chuy pfuludna an inlahiyan cha. Allon Akhinnaja hi, "An akamoh kaykhu hi Aligkhujon an anong un ta khun mun-umun-ugwap an allon hi hachona' adni' ja achiya' hachon!" Ja amat hichi, ja inumpfun khu hi Akhinnaja ay chuy pfuludna, ja en-amang na khu an mun-uwai'. Inali na khu hi, "Hachona', hadhadchona' Aligkhujon. Ti pfu-un mangkay hi Akhinnaja hinuy empfangangaw mu an hi

Emmamata'-on!" Inalin Aligkhujon hi, "Ngachan mu mah ton gwa ay tay pfangaw? Unchah pfu-un he-a hi Akhinnaja?" Ja allon Emmamata'-on hi, "Ha-in hi Akhinnaja. I taot ti tan hukhit." Ja allon Aligkhujon hi, "Hot tikha' adchiya tugwali ta eto'gwab u ta tikha' nu he-a hi Akhinnaja." Ja enomchon gwot hi Emmamata'-on chin tangob chin pfangaw. Ja unagkhu ipfughor Aligkhujon, ja achi mipfughor ti khun ken mumpfitin ay chuy tangob. Ja inalinot Emmamata'-on hi, "I taot numpay, ti tan maghitana'." Ja amat hichi, ja inalin Aligkhujon hi, "Ti aa ken, i ta." Ja empfangaw na khu ja khun umuy.

Ja gwa mahpay an mehnot cha chin pfallay Aligkhujon. Ja enamang Aligkhujon hichi pfallay cha an cho-or chin takhu an hahadchon cha ken chin i-anamot na an ahagwaona. Ja empacheh cha an khun umu-umuy. Ja unot gwa an nalihin cha ay chuy oha an pfuludna, ja enamang khuh Akhinnaja ja allona hi, "Ay inay hi Aligkhujon an la-ahna ja achiya' tatagwa ihi-ar an anong un allon hi hachona' ja achi cha homod." Ja empacheh na khu an mangunud ja khun mun-igwiggwilit-an khun mangu-uwai'. Ja allona hi, "Hachona',

hadhadchona' Aligkhujon, ti hi mangkay Emmamata'-on hini empfapfangngaw mu an pfu-un hi Akhinnaja!" Chengngor Aligkhujon ja allona ay chuy pfangaw hi, "Unchah he-a hi Emmamata'-on?" Ja allon Emmamata'-on hi, "Pfu-un an ha-in hi Akhinnaja, hotti i ta ti tayya an hukhit." Ja inalin Aligkhujon hi, "Aa, me-atam ta." Ja empacheh cha ja khun umu-umuy hi Aligkhujon.

Ja ne-atam cha hichi pfalay cha. Ja inpfuwat na chin pfangaw ti gwa ken an munlallengot hija, ti nablay an nangpfapfangngaw ay Emmamata'-on. Ja allon hachi tatakhu hi, "Ot ipfughor mu hadchiya ken hini pfangaw ta tikhan ta-o hini im pfinangaw an ahagwaom ti tayya ken an cho-or ami, ta mamalinpun ta-o." Ja unagkhu ipfughor na chin pfangaw ja achi mipfughor ti khun munpfimunpfitin hi Emmamata'-on.

Ja gwacha gwot an pfimmutay chin pfuludna khu hi Akhinnaja an ahighikha chin lopfung na an nakhaykhajot ti chin lopfung Emmamata'-on chin enlolopfung na. Ja enamang Aligkhujon, ja allona hi, "Nga chah chuy ay chita an khun mangunud?"

Ja immatunana an hi Akhinnaja ti anong ken un napupukhit chin lopfong na ja marjaw chi nunchimmang hi Akhinnaja an khun umali. Ja allona hi, "Anaad ay chita an chuyya hi Akhinnaja. Un hijaot atag angge un khun mun-amun-ali an hacho'. Ja nga chah tay ija' pfinangaw?"

Ja amat hichi ja inali na hachi uchumna an linala-e hi, "Umali aju adchiya ta ipfughor ta-o hitay pfangaw. Anah khuh un la-ahna ja achi mipfughor." Ja nunlapchu' cha ken chin tangob chin pfangaw. Ja unagkhu nipfughor ja gwa an khun munmoteer chin matan Emmamata'-on. Ja inalin Aligkhujon hi, "Ot anaad ay chita Emmamata'-on, ta un he-a hitay ija' chinamtan an kembo' agkhu un he-a hi Akhinnaja." Inu-at cha hi Emmamata'-on ja enala cha ja i cha en-alad chin khun agwon chin tatakhu. Chin ken hu-i na chi khun cha pangcha'-angan.

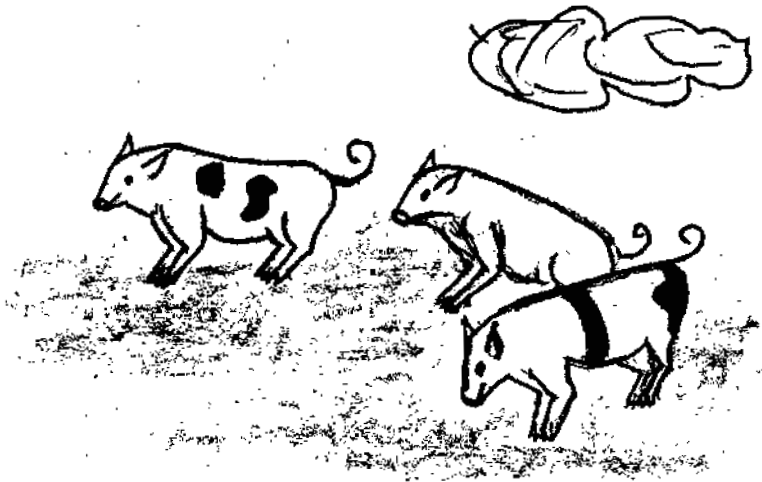
Ja immanamotot hi Akhinnaja ja gwa an khun munlulluluwa an kumi'-ila an allona chi, "Chaad mah chin lopfong u, inna Aligkhujon, ta mumpfangngacha'? Anaad una' ay inhakhigwalat ay he-a ton chalan?" Ja allon Aligkhujon hi,

“Agkhuy u atag anila, ti tan hi Emmamata'-on ton nun-ephod hi amat heto.” Hotti enala cha ken chin lopfong Akhinnaja ay Emmamata'-on, ja impilopfung cha khu ay Akhinnaja. Ja amat hichi ken. Ja khapu ta cho-or chin takhu an hahadchon cha hi Aligkhujon ja nun-ingwi'gwiit ay chuy ne-ataman cha ja namalinpín cha ken. Inalin Aligkhujon hi, “Ti etoloy ta ken an mun-ahagwa, ti unchah ha-in chi nanghakhigwalat ay he-a an un hi Emmamata'-on. Hotti chuyya an enephod ta-o hi alad hi Emmamata'-on. Hijah chuy chi pfalloh tay i na enat an nunpfalin hi alad, ta poncha'-angan ta-o hichuy hu-i na ti anagkha tugwali ta i chi-a nunho-or ja tan emmat heto hitay pfaat u.”

Amat ken hichi, ja cho-or chin takhu. Hotti hi ayya Akhinnaja ja gwacha hichin pfinagkhang an pfinalona an inirpu na hichi pfalay ama na. Ja inali na hi, “Hotti hay aton ta-o, ja ittugwan ju hay hachi aparjuparju' hi chanum.” Ja in-uy na chin hennohha an pfinagkhang ay chuy parju'. Unagkhu la-ahna ja oh-ohha chin pfokhah an nun-itto na ja napnu hichin aparjuparju' hi ma-an. Amat hichi khu, ja enala na khuh chin i'-i'-itang an nakhodkhod an pfapfuy. Ja inali na khu hi,

"Chamman ju khuh hay hato uchumna an aparjuparju' ta ehakha'-ang ta-o hini ihcha ta-o." Initto na khuh chin i'-i'-itang an nun-akhodkhod. Ja unagkhu limmugwag chin chanum ja la-ahna ja napnu khuh chin parju' hi nun-akhodkhod hi pfapfuy. Amat hichi ja nun-aloto chin enhakha'-ang cha. Ja khun ken allon hay hachi tatakhu hi, "Anaad ay chita hitay ahagwan Aligkhujon an marjaw chi nunchimmang, ja cho-or khuh hiton at-atona ti chiyya an un oh-ohha chi pfokhah an initto na, ja napnu hichuy parju'. Ja oh-ohha hichuy nakhodkhod an initto na ay chuy parju', ja napnu khu hi achotachotag." Amat ken hichi ja henacha cha chin pfapfuy ja tenorgwa' cha chin ma-an, ja nangan hachi tatakhu. Ja achi mapmapoh chin chotag.

Amat ken hichi ja nun-ugnan hachi tatakhu chin cho-or an chotag cha ja nun-i-anamot cha hichi nunhitugwan cha chin enala cha hichi pfalay cha Aligkhujon ay Akhinnaja. Unagkhu nun-akak chin takhu an gwacha cha hichi chalan cha ja immuchan. Ja numpfalin chin chotag hi a-inlu-inlum.

Hijah tay chi ang-angonohna ken, ja angkhay.

Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at

Anu cha Pfukhan ay Aligkhujon an hempfalay cha. Ja gwa han oh-ohha an empfalay cha an hay ngachana ja hi Akhinnaja. Gwa han ohan arkhaw ja inalin Aligkhujon ay ahagwa na an hi Pfukhan hi, "Tumungaw a ta umuja' muntamu." Ja timmungaw hi Pfukhan ay Akhinnaja.

Ja gwa an maha'-ad, ja inali na hi "Muntabtabla' a, inna Akhinnaja, ay tay khujuchan ta uja' munhakha'-ang ti umali hi amam ja ma-id anun ta-o." Ja teneynana chin unga an gwa'an khun muntabtabla' ay chuy khujuchan hichi cholah.

Ja unagkhu na'na'-amtang ja naloh hi Pfu'pfu'-at ja tinnig na hi Akhinnaja an khun mun-amoh. Ja inali na hi, "Totototooot. Umali a ta mun-abpfa ta, inna Akhinnaja." Ja inalin Akhinnaja hi, "Angnga' ni', ti nan atattata-ot hinuy chutchut mu, nan nachutchutan hini khatud mu." Inalin Pfu'pfu'-at

hi, "Totototooot. Podhom akkay ni' muti ma'ma'-atong hitay khatud u ta mi'jali a ay ha-in hichi pfalay u ta tikhagwum hini mapmaphod an pfalay u." Ja allon Akhinnaja hi, "Angnga' ni' ti atattata-ot hinuy khatud mu an nachutchutan." Ja inalin Pfu'pfu'-at hi, "Totototooot. Epacham akkay ni' an mi-abpfa an ma'ma'-atong hitay chutchut u." Ja inalin Akhinnaja hi, "Aa, kaykhu." Ni-abpfa hi Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at ja entagtag Pfu'pfu'-at hi Akhinnaja ja incha-utcha-utut na hichi ut-utor chi acha.

Unagkhu khimmahad hi Pfukhan ja inali na, "Chaad mah chin unga? Nga khu nuy nanglajaw?" Ja unot naha'-ad ja immali hi ahagwa na an mangan, ja inali na hi, "Ot चाह hi Akhinnaja?" Ja allona hi, "Innu, una-agkhu henongkhop an munhakha'-ang-ja unagkhu khimmahad ja ma-id."

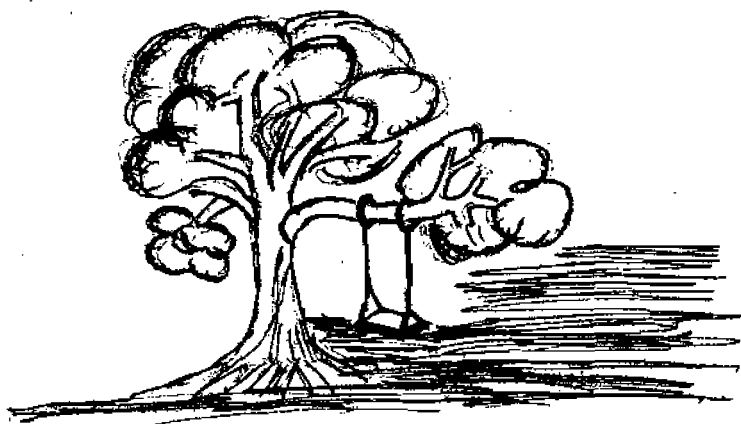
Ja allona hi, "Haw he-a pay hiton hi Pfukhan, ngay i mu enat chin unga? Chun hijaot un a tumungaw ta un mu titigkhan." Ja allona hi, "Hija numpay, an tan agkhuy u tinnig. Ja allo' agkhu ta an khun mun-amammoh ja una-agkhu khimmahad ja ma-id." Ja inkhimoh Pfukhan an kumila.

Ja inalin Aligkhujon chin nun-ingwi'gwiit hi, "Ot ngay chamchama aton? Unchah la-ahna ja inkhimoh an tumungaw an monnomnom ay chuy unga an na-utaw? I taot ta i ta muntanu." Ja amat hichi, ja empacheh cha an i muntamu chin pajaw chah chi ad Na-oli'lipan.

Ne-atam cha Pfu'pfu'-at ay Akhinnaja hichi pfalay na hichi ut-utor chi acha. Ja inalin Pfu'pfu'-at ay Akhinnaja hi, "Tayya han pfalay u. Hitay chi pihihittugwan ta. Ja an amin hini mahapor mu ja allom ay ha-in ja an amin hini podhom an ihcha ja allom ay ha-in hot ipapfutay u." Ja gwa khu an naha'-ad ja allon Pfu'pfu'-at ay Akhinnaja hi, "Totototooot, chaad a mah Akhinnaja? Ngay podhom hi ihcha? Hay iklug wenna hay manu' wenna hay pfapfuy?" Inalin Akhinnaja hi, "Hay iklug chi podho' hi ihcha." Ja inali na hi,

“Totototooot, umuy a ay chuy partug ta munhapu-iig a ay chuy gwachaan hachi tani'-i an holo'; hot gwacha han iklug ja enalam. Ja in-alim ta ehakha'-ang u ta ihcham.” Pfirmutay hi Akhinnaja an nuntatagkha-i ja nunhapu-iig na chin gwachaan chi holo'. Chinakngana chin cho-or an iklug ja pinnu na chin tagkha-i. Ja inhikhop na ja enhakha'-ang Pfu'pfu'-at ja penangana hi Akhinnaja. Ja nabhug ti cho-or chin inihcha na an iklug.

Ja tinnig Pfu'pfu'-at an ma-id at-aton Akhinnaja ja inali na hi “Hot khegkhenong a ta uja' mun-ephod hi ayyud ta gway pon-ay-ayyucham.” Enalan Pfu'pfu'-at chin ugway ja i na enkho-od ja enephod na hi ayyud. Ja inali na ay Akhinnaja hi,

"Totototoot. Umali a Akhinnaja ta mun-ayyud a ti
 tan enephod u han ayyud mu." Immuy hi
 Akhinnaja ja nun-ayyud. Empawwah na an
 mun-ayyud ja unagkhu empawwah na an
 mun-ayyud ja tinnig na an gwacha cha ama na ay
 ina na an khun cha munhu'hu'loy chin pajaw cha
 hichi ad Na-oli'lipan. Engwahay Akhinnaja an
 mun-uwai' ja inali na hi, "Chidchuuujaaa,
 chidchuuujaaa, cha ama ay ina ad Na-oli'lipan." Ja
 chengngor Pfu'pfu'-at an khun mun-uwai' hi
 Akhinnaja ja inali na hi, "Totototoot. Achi a
 homerher Akhinnaja ti chonglon cha amam ay
 inam ja immali cha ja enala chi-a." Ja
 khemmegkhenong hi Akhinnaja, ja inkhimoh na
 an mun-ay-ayyud. Na-amtang khu ja impiggwa na
 an mun-uwai'. Ja enamang na khuh cha ama na ay
 ina na ja allon na hi, "Chidchuuujaaa,
 chidchuuujaaa, cha ama ay ina an khun cha
 munhu'hu'loy chin pajaw mi ad Na-oli'lipan."
 Chengngor Pfu'pfu' chin khun mun-uwai', ja inali
 na hi, "Ngachan mu mah hiton umuwa-uwai' hina
 ut-utor chi acha?" Ja inalin Akhinnaja hi, "Ti ha-in
 chin empfalay ju an hi Akhinnaja an enlajaw.
 Pfu'pfu'-at ja toja' atag heto ut-utor chi acha." Ja
 inalin Aligkhujon ay ni ahagwa na an hi Pfu'pfu'

hi, "Ngachah agkhu nuy tatangngachom hichi
acha, ta muntamu ta, ti un hay hana ayya ja un
hokhokin chi khajang." Ja chengngor Akhinnaja an
inalin ama na an khajang hija. Empawwah na khu
an mun-ayyud ja inali na hi, "Pfu-uuna' pfu-uuna'
atag hokhokin chi khajang, an ha'in chin empfalay
ju an hi Akhinnaja." Ja tenangad khu Aligkhujon
ja inali na hi, "Aa ken kaykhu an niya an chin
hapit Akhinnaja hinuy." Amat hichi, ja empacheh
cha an immanamot hichi pfalay cha ti nadhom.

Ja un khu chin nun-ingwi'gwiit ja inalin
Aligkhujon ay ahagwa na hi, "I ta ta i ta khu
muntamu ta alam ja ipigpigwan nuy khun
mun-uwai'. Ja i ta tatagwa hiningit ta alam ja un
hi Akhinnaja." Ja empacheh cha khuh chin
nun-ingwi'gwiit ja gwacha khu an nunkhagwa ja
khun cha munhu'hu'loy chin pajaw cha. Ja immuy
khu hi Akhinnaja an mun-ay-ayyud chin ayyud na
ja enamang na khu an gwacha cha ama na an gwa
an khun cha muntamu. Ja impiggwa na khu an
mun-uwai'. Ja inali na hi, "Haw inay, cha'ju ama
ay ina, an achiya' ihi-ar." Ja tenangad khuh cha
ama na, ja inali na hi, "Ihi-ar mi he-a muti ngay
aton mi atag an umali ay ni gwachaam an tayya an

ma-id aton mi ti tan acha ja ma-id mapto' hi agwun mi?" Ja amat hichi ja immuy hi Pfu-pfu'-at ja inali na hi, "Achi a numpay tomleng Akhinnaja ti umali cha amam ja inaw-agwit chi-a." Ja amat hichi, ja nakak khu hi Pfu'pfu'-at ja inalin Akhinnaja hi, "Pajuum un akkay atag mephod hay kurha ta gway agwun cha ama ay ina an umali." Unagkhu la-ahna ja nagwangan chin potaar ja chin acha ja nephod chin chalan. Ja inalin Pfukhan ay Aligkhujon hi, "Ti chiyya mah an nagwangan hichuy chalan hotti i ta adchiya ta i ta hingiton hini khun mun-umun-uwai." Ja amat hichi ja nunti-id cha an hempfalay.

Khun cha muntimunti-id ja ne-atam cha hichi ut-utor chi acha ja chinakngan cha hi Akhinnaja an khun mun-ay-ayyud. Ja inalin Aligkhujon hi, "En achaw atag an toy aja hitoni empfalay mi an ngachah chi nang-ali atag ay he-a heto?" Ja inalin Akhinnaja hi, "Innu, un naloh atag hi Pfu'pfu'-at ja in-abpfaa' ja in-alija' heto." Ja allonaot hi, "Chaad mah hinuy Pfu'pfu'-at an nang-ali ay he-a heto?" Ja allon Akhinnaja hi, "Umuy ta-o akkay ni' ta i ta-o tikhan." Immuy cha ja chinakngan cha hi Pfu'pfu'-at an gwa an khun mun-an-annichu. Ja

inali cha hi, "Unchah he-a, Pfu'pfu'-at, hini nang-ali ay tay empfalay mi heto?" Ja allon Pfu'pfu'-at hi, "Aa, muti achiya' adni' atag patajon ti un u enala hitay empfalay ju ti anaad tugwali ta i ju tattaynan hina cholah? Ti ma-id mannig ja in-abpfa' ken; hotti achiya' patajon ti tayya hitay pfalay u ta ponpfalay tay empfalay ju." Ja inali cha hi, "Aa, achi chi-a patajon hotti achi a toma-ot." Ja inali na hi, "Hotti chiya atag an naha'-ad ta mangan ta-o heto ja un aju umuy." Ja allon Aligkhujon hi, "Ti aa." Ja allona hi, "Ngay podhon ju hi ihcha? Hay iklug, manu', wenna hay pfapfuy?" Ja inali cha hi, "Ti ikhad a." Ja inalin Pfu'pfu'-at hi, "Mumparti ta-o hi pfapfuy ta gway ihcha ju." Pfimmutay hi Pfu'pfu'-at ja munjokajokajoka ja unagkhu la-ahna ja immali hachi cho-ocho-ocho-or an apfapfupfapfuy. Chimpap cha chin oha an inlum. Pinarti cha ja ingkhimoh cha Aligkhujon ay Pfukhan an mangan ti maphod chin pfapfuy an inihcha cha.

Ja amat hichi ja inali cha hi, "Hot agwiton mi akkay hitay unga." Inalin Pfu'pfu'-at hi, "Achi ju agwiton ta podhon ju ayya ja immali aju heto ta un ta-o mehehetto an amin." Ja allon cha hi, "Achi

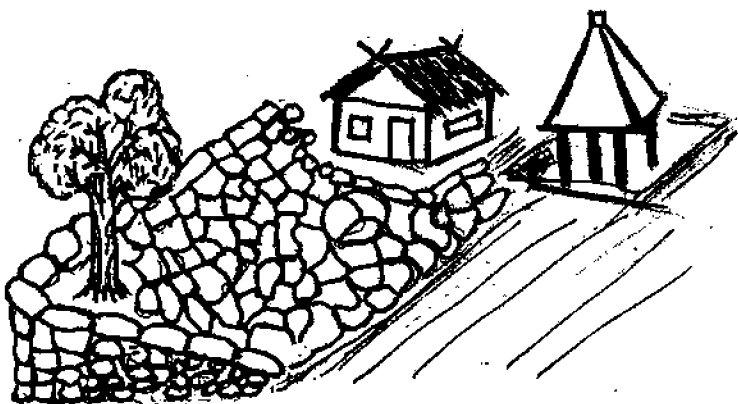
ami ken ti ngay mannig chin pfalay mi ja ngay manamuwan chin pajaw mi ad Na-oli'lipan?" Ja amat hichi, ja empacheh cha chin nahilip ja teneynan cha hi Akhinnaja hichi ut-utor chi acha.

Ja unot umuy chi at hichi hi arkhaw ja gwa an lemmakkay hi Pfu'pfu'-at ja anila na an gwa an matoy. Ja inali na hi, "Totototooot, chaad a mah Akhinnaja? Ma-a akkay ni' ta gwacha han ar-allo' ay he-a ti tayya an matoja'." Inali na hi, "Nu matoja' ayya, inna Akhinnaja, ja achiya' i etapar ay he-a. Ephocha' an ilupfu' ay chuy partug. Hotti inlupfu-a' ayya, hot umuy chi at hichi hi arkhaw hot gwacha han homangaw an ajiw ay ni lupfu' u. Ja achim li-ajon ja achim charhan hinuy an ajiw ta omotongnan. Ja hinuy chi pangpfokhaam an amin hi mahapor mu. Hot pfumutay hini mahapor mu an epfokham ay ni ajiw." Ja achi tatagwa umuy chi at hichi hi arkhaw ja natoy hi Pfu'pfu'-at. Ja in-uy na inlupfu' ay chuy partug.

Umuy chi ohay pfulan ja gwacha han hemmangaw an ajiw ja emmotongnan. Immuy hi Akhinnaja ay chuy ajiw ja ni'hapit ja penhod na an umihcha hi iklug. Ja inali na hi, "Mahapor u hay iklug hi

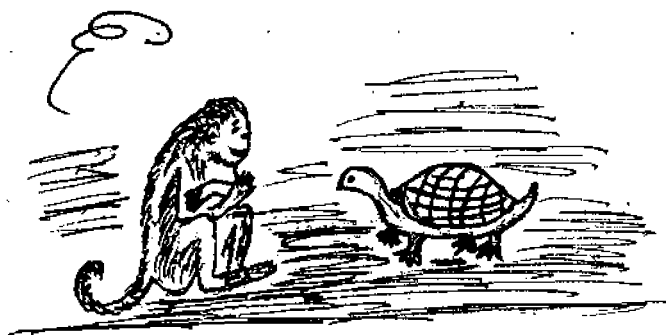
ihcha'." Hon pfimmutay chin mahapor Akhinnaja. Mahapor na khu hi mapmaphod hi lopfong. Ja immuy chin ajiw ja inali na hi, "Mahapor u hay lopfong u hi mapmaphod." Ja pfimmutay chin maphod an lopfong na ja ingkhana an empfokha na hichin maphod an otongngan an pfalay na ja nephod.

Hotti hijah tay chi ang-angonoh na an hudhud Akhinnaja an pfimma'nang hija ti an amin chin mahapor ja empfokha na ay chuy ajiw hon pfimmutay. Angkhaynana hini hudhud Akhinnaja ay Pfu'pfu'-at.

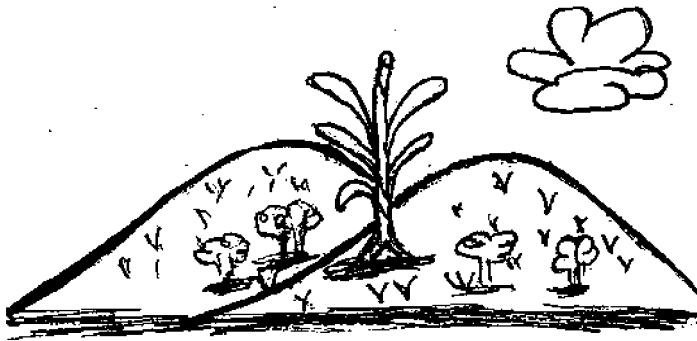

Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag

Anu cha Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag. Gwa han ohan arkhaw ja inalin Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag hi, "Chaad a mah, hiton khayyum u, an hi Tu'tu'-ag? Ta i ta mangajiw ta gway itongo ta-o." Inalin Tu'tu'-ag hi, "Ti aa." Amat hichi ja nuntunud cha Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag. Empacheh cha an umuy hichi pfuludna ta i cha mangajiw.

Ja agkhuy cha ne-atam ay chuy omajan cha ja tinnig cha han pfalat ay chuy ohan pfurpfulludna. Ja inali cha hi, "Alaon tah chi pfalat ta i ta itanum." Ja mumpolloh cha Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag

nu ngay mahhun hi mangala ay nuy utchu' na ti un ken oh-ohha. Hotti mahapor an pfonngwahon cha. Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Ha'-in hichi utchu' na ta gway tufu na." Ja inalin Pfa'-or-or, "Ti aa atag ja ha'-in ay chuy puuna." Ja amat hichi ja enogwar cha chin pflat ja pfinogwah cha ja un gwachinonon ken hon impi-ug na chin itanum na. Ja in-uy cha ay chuy oha an pfulfulludna ta intanum cha ja nakak cha.

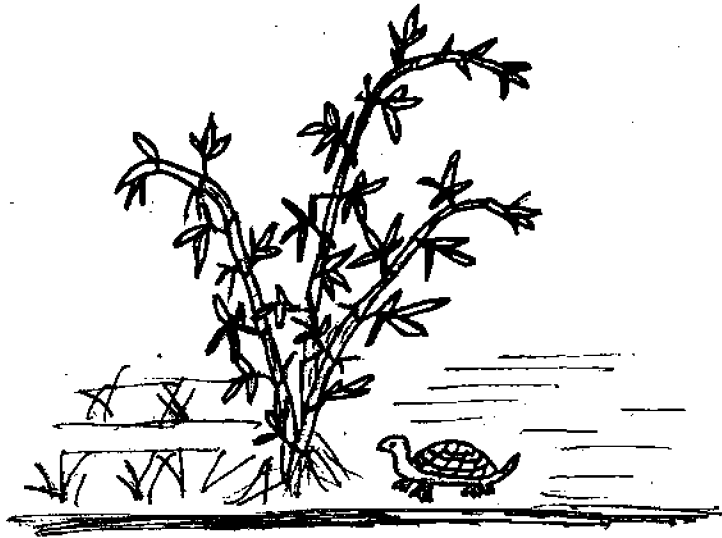
Immuy chi toloh arkhaw ja inalin Pfa'-or-or ay Tu'tu'-ag hi, "I ta adchiya ta i ta tikhan chin intanum ta an pflat." Empacheh cha an umuy ja ne-atam cha. Unchaagkhu i tinnig ja immugho' chin intanum Pfa'-or-or an gway lamot na. Ja chin pflat ayya Tu'tu'-ag ja narngoy ti ma-id lamot na. Ja amat hichi ja nakak cha.

Ja immuy chi ohah pfulan ja i cha khuh tinnikhaw
 nu pfimmunga chin intanum Pfa'-or-or. Ja
 pfimmungaot chin pfalat Pfa'-or-or ja nalum cha.
 Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Ha, ha, ha! Nalum chin
 pfalat u." Ja kumi'-ila hi Tu'tu'-ag ti ma-id ken
 pfalat na ti natoy. Ja inalin khuh Pfa'-or-or hi,
 "Inay kaykhu, an ma-id anila' an omajat! Ma-id
 olog u an i mangala ay chuy pfunga na." Ja inalin
 Tu'tu'-ag hi, "Ha-in mah chi omajat ti anila' ta un u
 khun ituud hay anum." Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Aa,
 umuy a mah ta im alan." Emmajat hi Tu'tu'-ag ja
 allona hi, "Ha, ha, ha! Ha-in chi omman hi pfalat!"
 Ja amat hichi ja ente-a na gwot an omman ja
 titigkhan Pfa'-or-or ja inkhimoh na an
 umanu'-u'mun. Ja allona hi, "Ti ituud mu mah hay
 pe'-an u." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Angnga' ni'. Ma-id
 makay ituud u ti anu' an amin." Ja inalin khu
 Pfa'-or-or hi, "Muti hinuy mah ni' karkaloppeh na
 ja intuud mu." Ja inalin Tu-tu'-ag chi, "Angnga'. Ti
 unchah hitay karkaloppeh na ja un u achi pe'-an?"
 Ja inalin khu Pfa'-or-or hi, "Ti hinuy mah ni'
 nguhub na ja intuud mu ta pe'-an u." Ja inalin khu
 Tu'tu'-ag hi, "Angnga'. Unchah hitay nguhub na ja
 un u achi pe'-an?" Pfimmungot hi Pfa'-or-or ja
 allona hi, "Nga khuy ato' ay hija? Anaad una' achi

pe'chatan hi pe'-an u?" Ja immuy ja i nun-akhid hi lunu ja in-uy na inhukha ay chuy puun chuy pflat ja immuy nunhinop ay chuy ongot.

Napoh chin pflat ja khimmahad hi Tu'tu'-ag. Unagkhu khimmahad ja nappfo' chin hu-i na. Nappfo' chin hu-i na ja khun munjamunjakjakengkeng. Ja immuy ja i inumpfun ay chuy ongot ta aanuna chin netpfo' ay chuy hu-i na. Unagkhu inumpfun ay chuy ongot ja lenompfot chin igwit na ay chuy nanabpfot ja enalat khuh Pfa'-or-or. Ja amat hichi ja unagkhu ento'gwab Tu'tu'-ag chin ongot ja gawwacha hi Pfa'-or-or an nunhibhinop. Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Anagkha ta uja' hukhaon ay he-a? Titigkham ta nu aanu' hitay netpfo' hot patajo' he-a!" Ja amat hichi an gwan khun aanun Tu'tu'-ag chin netpfo' ja lemmajaw hi Pfa'-or-or.

Immuy ay chuy oha an pfuludna ja nablai hotti inta'chug na ay chuy puun chi agwajan. Unagkhu na'na'-amtang ja gwacha hi Tu'tu'-ag ja allona hi, "He-a hi Pfa'-or-or an i nanukha ay tay hu-i' ja im khu enalat hitay igwit u?" Ja enhaot Pfa'-or-or an allona hi, "Pfu-un makay atag ti un akkay hay

uchumna hi Pfa'-or-or chi nangalat ay nuy igwit mu." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Anagkha ta mihihittay a mah?" Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Mihihittaja' ta immijah ayya ja najob hitay agwajan ja empachaor u hitay pfokhang u ta ma-ikhud hini chi-a na." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Ha-in adchiya ta pe'pacha'." Ja inalin Pfa'-or-or hi, "Ti aa kaykhu." Ja hehehennod cha ta immijah. Ja gwa an najob chin agwajan ja in-uy Tu'tu'-ag chin pfokhang na an i epachaor ay chuy agwajan. Ja na-ipit chin pfokhang Tu'tu'-ag. Ja empacheh khuh Pfa'-or-or an lomajaw.

Ja amat hichi ken, ja allon Tu'tu'-ag hi, "Chaamah khu ni' hi Pfa'-or-or an una' i lahlalahan ti tan i

na-ipit hitay pfokhang u?" Inunud na hi Pfa'-or-or ja immuy ay chuy oha an pfuludna ja chinakngana. Ja inali na hi, "He-a man hini nangali hi un u i epachaor hitay pfokhang u' ay nuy agwajan ti tan i na-ipit." Ja enhaot khu Pfa'-or-or an allona hi, "Pfu-un makay atag ha-in ti un akkay hay uchumna hi Pfa'-or-or: Ti tan un u pfabpfantajan hitay hili an intanum u ti nan un cho-or hini maloh hon enala cha." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ngay pe-apjaan tay hili?" Allon Pfa'-or-or hi, "Hijah tay mah hinuy khun cha e-akhah hi monnengneng an mata." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ijam akkay mah ta e'-apja' ay tay mata' ti tan un umani-ini." Ja allon Pfa'-or-or hi, "Ti aa kaykhu." Ja amat hichi ja enalan Tu'tu'-ag chin oha an nalum an hili ja inipchit na chin mata na. Ja napa-itan ja ma-id atona an tumikhaw. Ja empacheh gwot khu Pfa'-or-or an lomajaw.

Punnamugwana i pangulahan Tu'tu'-ag chin mata na ta ma-aan chin pa-it na. Ja nangunud khuh ta i na hingiton hi Pfa'-or-or. Khun umu-umuy hichi pfuludna ja chinakngana khu hi Pfa'-or-or an gwa an inu-umpfun chin puun chin ajiw an nenegpong ay chuy gwanggwang. Ja allona hi, "Unchah he-a

hi Pfa'-or-or an nangali hi hilija' hitay mata' ti tan napa-itana?" Ja allon Pfa'-or-or hi, "Pfu-un ti tan una' atag imma-ali ay tay ta hahadcho' ta pfimmutay ayya hini pfulan ja uja' enala ay chuy pohong." Ja inalin Tu'tu'-ag hi, "Ha-in chi i mangala!" Ja allon Pfa'-or-or hi, "Achi ti un oh-ohha hinuy pfulan ja achi' podhon an gway uchumna hi mangala. Hijaot un u i-ibpfun ta ha-in chi mahhun an mangala." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ngay i pangalan ay ni pfulan?" Ja allon Pfa'-or-or hi, "Nu madhom ja pfumutay hini pfulan ay chuy gwanggwang hotti ay chuy pohong chi i pangalan." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Ha-in adchiya chi i mangala ti ma-id olog mu an i mangala." Ja allon Pfa'-or-or hi, "Ot hahadchon ta ta pfumutay ayya hini pfulan ja lemmatto' a ay chuy pohong ta im alan hinuy pfulan."

Unagkhu nadhom ja pfimmulan hichi ad uchu ja na-agwaan chin pfulan ay chuy pohong. Ja allon Pfa'-or-or hi, "Chuyya hini pfulan hichi ad chalom. Lomatto' a mah, Tu'tu'-ag, ta im alan muti he'-a ta ken an chugwa." Ja allon Tu'tu'-ag hi, "Aa." Ja enlatto' na ken ay chuy pohong an idchalom. Ja narteng hi Tu'tu'-ag ja ma-id ken i na enala hi

pfulan ti un tugwali agwa chin tinnig cha. Ja
madmachennor hi Pfa'-or-or ti natoy hi Tu'tu'-ag
an khun mangumangunud an mamatoy ay hija.
Ja angkhay.

Entalaw ay Hakhumpfay

Anu cha Entalaw ay Hakhumpfay. Nun-ahagwa anu cha Entalaw ay Hakhumpfay ja empfalay cha anu hi Pangngat.

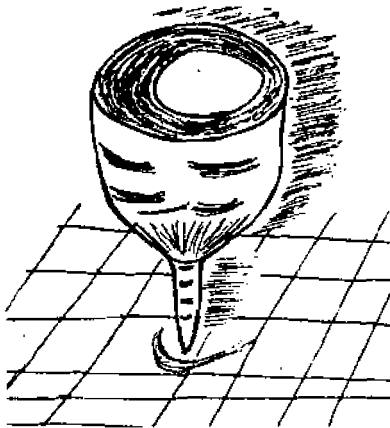
Ja khun anu omer-ellog hi Pangngat ja khun i me'lewlegwa. Hi ama na anu ja i nangajiw. Ja hini i ta ken mangajiw ja umuy ta ken hichi pfuludna.

Gwa anu han hi Tu'-anug an khun omman hi takhu. Allon cha ad ugwani an jayan. Ja numpahijar anu hi Tu'-anug ja tinnig na hi Entalaw an omod Pangngat ja chimpap na anu. Enala na ja in-uy na hichi pfalay cha ja inahinana ja initto na chin angang.

Amat hichi anu ja khun omer-ellog hi Pangngat ja i anu khun me'-ang-angngi' hichi ad Pfayyukan. Ja chin anu angngi' na ja manurhulin ja mamhar anu, ja manorhortin. Ipuhit na chin angngi' na ja nun-etapar na chin uchumna an angngi' chin ung-ungungnga. "Eeee! Manu hini angngi' mu ti manget-etapar muti inan Tu'-anug hi amam!"

Immuy anu hi Pangngat ay ina na an hi Hakhumpfuy ja allona hi, "Anagkha ni', inna ina Hakhumpfuy, ta un chah inan Tu'-anug hi ama?" Ja allona hi, "Aa, mangka kaen an un atag i nangajiw ja chinittum na hi Tu'-anug ja chimpap na ja penatoy na ja inahinana." Ja allona hi, "Aa."

Ja gwa khu an mun-inggwi'gwiit ja immuy khu an i me'-ang-angngi'. Ja amat hichi anu an numpetlo hi i na ne'-a-angngi-an ja inali chay, "Manu kaykhu hini angngi' mu ti manget-etapar muti

penatoy Tu'-anug hi amam."

Immuy anu hi Pangngat ay ina na ja allonay, "Ina, umuja' atag ta ija' tikhagwun hini namatoy ay ama. Ti tan un la-ahna ja un ta kaykhu i me'lewlegwa hon gwa an hapiton cha." Allon ina na hi, "Anong kay ja en-arkhaw cha an hapiton ja un ta khomegkhenong." Ja allona hi, "Achi an ija' tikhagwun hini namatoy ay ama."

Amat hichi ja impfaju na anu han tortollo an hongot na an toloh halug. Ja enala na chin inahinan ja initto na. Ja enala na chin pfangid na ja chin hu'-ud na. Ja empacheh na.

Immuy anu hichi gwanggwang ja allona anu hi, "Chah khuh ton pfalay Tu'-anug?" Ja allon chin tatakhu hi, "Chiya makay." Ja lenchong cha han ngilah an pfato an tukhi an ma-id chi mapfalin an umuy. Ja allona hi, "Ken aa, hotti umuja' ta ija' tikhah hi Tu'-anug." Ja ma-id ken mapfalin hi agwun ti gwanggwang hini agwun.

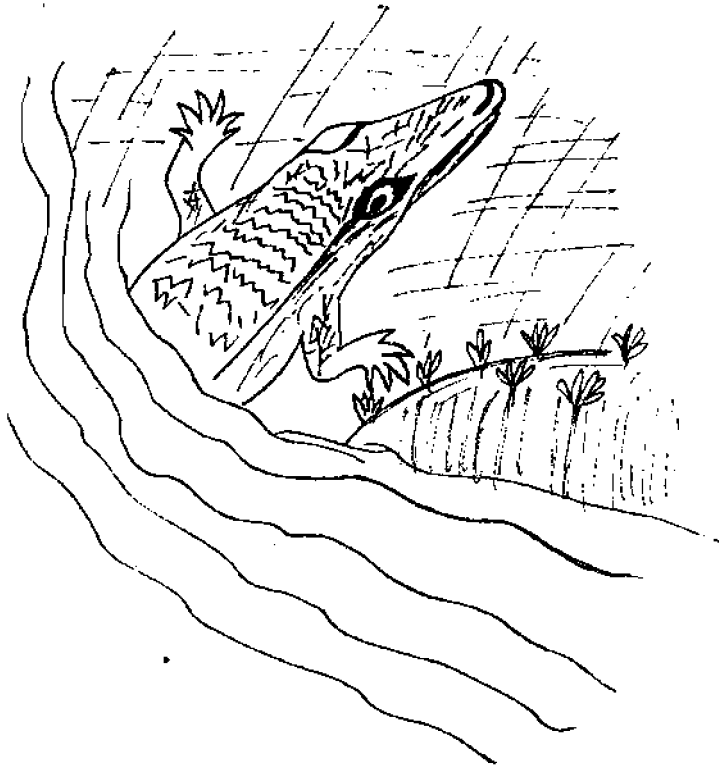
Amat hichi anu ja immuy ay chuy gwanggwang ja allona hi, "Anagkha ay chita angnge an ma-id

agwun an tan un pohong an mangmangitit?" Ja unagkhu hin-alina ja pfimmutay hichin otong an pfugwaja ja allona hi, "Nga chah chi allom, Pangngat? Anah khun he-a?" Ja allon Pangngat hi, "Achiya' anun ti tan un u i tikhan hi ama an inan Tu'-anug." Allon chin pfugwaja hi, "Ot un mu ayya i tikhan ja immali a ta munhakay a ay ha-in." Ja inalin anu Pangngat hi, "Ti aa, muti achiya' makay anun!" Ja inali na hi, "Achi' he-a." Nunhakay ay chuy khatud chi pfugwaja ja khuna iha-ihalug ja ingkhanah in-uy na hichi pamukhuu' na. Ja inali na hi, "Tayya! Tayya hitay lahhip u ta umuy a hichi ha'jabna ja pfinokhaam khu hini ibpfa' an pfugwaja ta pfumutay khu ta ihalog chi-a. Ja emmat khu hichi ha'jaha'jabna ja ingkhana ay chuy negpongan chin pfalay Tu'-anug." Ja inalin Pangngat hi, "Aa."

Ja immuy anu ay chuy ha'jabna ja allona anu hi, "Pfu'pfu'gwaja, pfutpfuttay a, ta hi'hi'-inga' hini ingam." Ja pfimmutay chin cha'-olay an pfugwaja ja inali na hi, "Nga chah chi epfokham, ta anagkha ta pfokhaana' ay he-a?" Ja allona hi, "Tan un u hingiton hi Tu'-anug ti una penatoy hi ama." Ja allona hi, "Aa, hot umali a ta mumpatto' a ay tay

khatud u.” Ja numpatto' ay chuy khatud chin otong an pfugwaja ja khuna iha'-ihalug ja in-uy na hichi ha'jaha'jabna. Enggwallang na ja allona hi, “Tayya. Umuy a.”

Ja immuy khu hichi ha'jabna ja gwa khu chin oto'-otongnan an pohong an ma-id agwun. Ja allona hi, “Nga khu ton agwun khu ay tay? Ja tayya ta'gwa chin inchat chin pfugwaja an lahhip

ta pfokhaa' khu hay pfugwaja ay tay.
Pfu'pfu'gwaja, pfutpfuttay a, ta hi'hi'-inga' hini
ingam." Ja mun-ar-arpfopfot chin pfugwaja an
pfumutay ja anchuchu-oy anu chin pfakhiw ay
chuy ta-o na ja napfagpfakhigwan anu chin khatud
na. Ja pfimmutay ja amat hi matan chi nagwan
hichin mata na an nun-imortug. Temma-ot hi
Pangngat ja allona hi, "Anagkha ay chita! Ti anun
chita!" Ja allon anu chin pfugwaja hi, "Nga chah
chi allom?" Ja allona hi, "Tan un u i tikhan hi
Tu'-anug ti una penatoy hi ama." Ja allona hi, "Aa.
Hotti umaa a ta mumpatto' a ay tay khatud u ta
ijuy u he-a hichi ha'jabna."

Amat hichi anu ja numpatto' hi Pangngat ja khuna
anu iju'-ijuy hichi ha'jabna. Khuna ehlo-ehlong ja
in-uy na hichi ha'jabna ja empatu'-ug na hi
Pangngat. Ja khun khu munhomunholong hi
Pangngat ja immuy khu ay chuy ha'jaha'jabna ja
gwa khu han cho'cho-ollajan an pohong an
idchalom. Ja nun-apfagpfakhigwan chin pipingngit
na. Amat hichi ja allona hi, "Unchani adchiya ta
pfokhaa' khu hay pfugwaja ta pfumutay ti chuja an
nenehnot ay chuy pfalay Tu'-anug." •

Amat hichi anu ja allona hi, "Pfu'pfu'gwaja, pfutpfuttay a, ta hi'hi'-inga' hini ingam."
Pfimmutay khu hichuy otong an pfugwaja.
La-ahna ja unagkhu mun-ar-arpfopfot ja amat hi lumugwag chin chanum hi arpfopfot na. La-ahna ja impfifichot anu Pangngat chin pingngit na ja allona hi, "Anagkha ay chita! Anah khun la-ahna ja pomalaghi' hichi arpfopfot chi pfugwaja?" Ja unot pfimmutay chin pfugwaja ja khun mungngangahiit hini pfapfa na ti napfagpfakhigwan hini pfapfa na. Ja atotot hi muleng chin mata na an nun-imortug.

Amat hichi ja allon anu chin pfugwaja hi, "Nga chah chi allom?" Ja allon Pangngat hi, "Tan un penatoy Tu'-anug hi ama ja tan un u adni' i hingiton hi Tu'-anug." Ja allona hi, "Aa. Chiya hichi ha'jabna hini pfalay Tu'-anug. Ma-a ta ehe'-eng mu ay tay inga' ta ijuy u he-a ay chuy." Ja enhe'-eng na anu ja khun iju'-ijuy khuh chin pfugwaja hichi hajukhu' na ja engwallang na ay chuy pfato.

Ja immuy anu ken hi Pangngat ay chuy puun chin pfato ja allona hi, "Nga chah chi aton an umuy

hichi pfalay Tu'-anug ti tan un choplah?" Amat hichi anu ja enala na chin pfangid na ja khuna etalo'-eng. Gwa an khun homa'ha'jab ja nungkhinagwa ay chuy choplah ja natopo hichin pfangid na. Ja enhe-ot na ja enala na hichin hu'-ud na ja hijay khuna eta-etalo'-eng ay chuy agwuna.

Ja emmatam hi pfalay Tu'-anug. Ja allon anu Tu'-anug hi, "Mmmm! Nga chah ni matakhutakhu?" Ja allona hi, "Ha-in! Tan una' immali ta podho' an pon-empfalaja' ay he-a." Amat hichi anu ja allon Tu'-anug hi, "Aa. Maphod." Allon anu Pangngat hi, "Alam ja gwa chin khangham?" Ja allona hi, "Gwacha kaykhu!" Ja i anu enalan Tu'-anug chin khangha na. Ja titigkhan anu Pangngat hi Tu'-anug ja nahughukhijan an takhu ja chin pfapfa na anu ja amat hi pfapfan chi pi-at an akhakhalkha an nalatlatiyan hi chalan chi takhu. Ja khun anu tomatta-ot hi Pangngat an

